

θέρους Ὁρχομενίους, καὶ διάπολος ἀποφέρει τὸ ἔδρυμα, τὸ χαρίζω εἰς τὸν δῆμον τῆς πόλεως. Κατὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔστι διεύθεσα πάσας σχεδὸν τὰς εἰςπράξεις εἰς ἀνοικοδόμησιν τοῦ ἑτοιμορρόπου ναοῦ τῶν Χαρίτων καὶ οὕτω συνετέλεσα εἰς τὴν ἀνανέωσιν τῆς περιφήμου ἀλλοτε πανηγύρεως τῶν Χαριτησίων, εἰς ἣν προσῆλθον ἐφέτος ίκανοι καὶ ἐκ τῶν περιχώρων. Δὲν εἶναι βέβαια δυνατὸν αὐτῇ ἡ ἑορτῇ ν' ἀνακτήσῃ ποτὲ εἰς τὸ μέλλον τὴν παλαιὰν ἐκείνην λαμπρότητα, καθ' ἣν ἀλλοτε ἐποχὴν οἱ Ἑλληνες ἐκ τῶν ἀπωτάτων, καὶ ἐκ τῶν νήσων καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν παραλίων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, προσῆρχοντο χάριν τῶν Χαριτησίων εἰς τὸν Ὁρχομενόν.

„Πόλλα εἶναι αἱ πρᾶσις αὐτὸν τὸν τόπον ἐκδουλεύσεις Σου, ἀγαπητέ μου Φιλόκλεις. Τί ηθελεν ἀπογίνει ἡ Χαι-

ρώνεια ἀνεῦ Σου; Τοῦ ήμισου τῆς γάρας ταύτης εἶναι ἴδιον Σου καὶ ἔργον τῶν χειρῶν Σου.“

„Ἔπερεκτυπᾶς, φίλε μου, καὶ τὰς ἐκδουλεύσεις καὶ τὴν ἴδιοκτησίαν μου. Ἐν μόνον ὅμως δὲν δύναμαι νὰ ἀρνηθῶ, διτὶ ἐγὼ ὑπῆρξα ἢ αἰτίᾳ νὰ καλλιεργηθῇ καὶ νὰ χρησιμοποιηθῇ τὸ ἔδαφος τῆς Χαιρωνείας. Καὶ τὸ ἐμὸν παράδειγμα διηγειρε γενικὴν ἀμιλλαν, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ πόλις μας κατέστη εὔπορωτέρα τῶν λοιπῶν εἰς τα πέριξ.“

„Αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι τὸ ὀλέθριον ἐν τῇ Ἑλλάδι μας“, ὑπέλαβεν ὁ Χαιρέας, „ὅτι ὁ λαὸς ἐγεινεν ἀδρανῆς καὶ νωθρός, καὶ αἱ ὀλίγαι χεῖρες, τὰς ὄποιας ἔχει νὰ διαθέσῃ ὁ δυστυχῶν αὐτὸς τόπος πρὸς ἐργασίαν, δὲν κινοῦνται, ἀλλὰ μένουσιν ἀχρησιμοποίητοι.“

[ἐκ τοῦ γερμανικοῦ.]

(ἔπειτα συνέχεια.)

ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ.

Ο δικριτηριασμὸς τοῦ Ἡλίου. — Απὸ τοῦ Λυκαβηττοῦ. — Τὰ παράπονά μας. — Αἱ Ἀθῆναι τὴν μεσημβρίαν. — Θεριναὶ διασκεδάσεις. — Ἀτυχῆ δυνα. — Υπουργὸς κρυπτόμενος.

Κατὰ τοῦ ἥλιου, τοῦ μεγίστου τῶν ζωγράφων καὶ μυρεψῶν καὶ ζαχαροπλαστῶν τῆς ὑφῆλιου, τοῦ ζωγραφοῦντος μὲ τόσον ἀπαράμιλλα χρώματα τὰ ἀνθη, τοῦ ἐμβάλλοντος εἰς αὐτὰ τόσον μαγευτικὸν ἀρωματα καὶ κατασκευάζοντος τόσον ἕδεις τοὺς καρποὺς ἐπὶ τῶν κλάδων τῶν δένδρων, κατὰ τοῦ ἥλιου τοῦ μεγίστου τῶν εὐεργετῶν τῆς Ἑλλάδος, τοῦ σκορπίζοντος ἀφειδῶς τόσα ἑκατομμύρια δραχμῶν ἔκαστον ἔτος εἰς τοὺς σταφιδοφόρους ἀγρούς, χωρὶς νὰ ἔχῃ τὴν ἐλαχίστην ἀπαίτησιν οὔτε ἀνδριάντος οὔτε μεγαλοσταύρου, εἴμεδα ἀρκετὰ θυμωμένοι ἡμεῖς οἱ Ἀθηναῖοι, — αἱ Ἀθῆναι πάντοτε κακαὶ ἐδείχησαν πρὸς τοὺς εὐεργέτας των — καὶ διτὶ ἐμάθομεν διτὶ ἔμελλε ν' ἀνατείλῃ ὡς ὅλλανδικὸς τυρὸς κεκομμένος ἐδράμομεν. μετὰ χαιρεκακίας. — οἱ ἀχάριστοι! ν' ἀπολαύσωμεν τοῦ θεάματος.

Απὸ τοῦ λυκαυγοῦς, ἀνδρες καὶ γυναικες· καθ' ὅμιλους ἀνερριχώντο τὴν ἀνάντη καὶ τεθλασμένην ἀτραπὸν τοῦ Λυκαβηττοῦ ἡ κάμπτοντες τὸν Ἀγιον Σιδέρην ἀνήρχοντο ἐκ τῶν δπισθεν, διεσπείροντο ἐπὶ τῶν βράχων, ἡ κατελάμβανον θέσιν ἐν τῇ μικρῷ ἐπὶ τῆς κορυφῆς του ἐξέδρᾳ, τῷ περιβόλῳ τοῦ ναΐδριου, διτὶς μὲ τὸν περιθέντα διεβεστόχριστον τοῖχον ὅμοιαζει πρὸς κατάστρωμα πλοίου μὲ τὸ παραπέτον του.

Τινὲς ἔκρατον τηλεσκόπιον, οὗ εἶχον καπνίσῃ ἀφ' ἐσπέρας τὸν φάκον, τινὲς δὲ μαύρισθέντα τεμάχια δάλου.

Ἡ δρόσος τῆς πρωΐας εἶχε ζωγονήσῃ τοὺς ἀνερχομένους· τινὲς ἔτραγώδουν, ἐν ἀλλοιοῖς ὅμιλοις ἡκούσιον δροσεροὶ γέλωτες νεανίδων, καὶ παρέκει ἡ μεμφίμοιρος φωνὴ παιδίου λέγοντος:

— Μὰ πότε θὰ βγῆ κι' αὐτὸς ὁ ἥλιος!

Τὰ παιδία συνήμως ζητοῦσι τὴν σελήνην παρὰ τῶν γονέων των, διτὰν τὴν βλέπωσιν ἐντὸς τοῦ φρέατος· τὴν πρώτην ἐκείνην ἐζήτουν τὸν ἥλιον, μὲ τόνον· προϋποτιμέντα διτὶ οἱ γονεῖς τῶν εἶχον ἐν τῷ μυλακίῳ των τὸ φλογερὸν ἀστρον.

Εἶχεν ἡδη διαχύσῃ ὑπὲρ τὸν Ὑμίττον τὴν ριδόχρουν ἐκείνην λάμψιν, τὴν προάγγελον τῆς ἀνατολῆς, δι' ἣν ἐπεκλήμη ριδοδάκτυλος ἡ Ἡώς. Τέλος τὴν πέμπτην καὶ ἡμίσειαν δίσκοις τοῦ ἥλιου ἐφάνη· τὰ τηλεσκόπια, τὰ τεμάχια τῶν ὄλλων ἐτέμησαν ἐν σπουδῇ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν· καὶ δι' αὐτῶν ἐθέασθη ὁ ἥλιος, μηνοειδής, βεβρωμένος κατὰ τὰς ἐξ δέκατα, ἡκρωτηριασμένος, ὡς ἀφῆσας μέρος ἔκυπον ἐν γι-

γαντιαίᾳ τινὶ πάλι μετ' ἀλλου κόσμου, ἐν τῇ ἀχανεῖ τοῦ στερεώματος ἐκτάσει.

Καὶ ἐν μέσῳ τῶν φωνῶν: Κ' ἐγώ! κ' ἐγώ γὰ τὸ ιδῶ! τὰ καπνισμένα ὄντα καὶ μετέβαινον ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα.

Ἐφ' δοσον ἀνήρχετο εἰς τὸν οὐρανὸν τόσον ἐπληροῦστο διαγειραντες τῶν νήσων της, καὶ βράχος ὑπερκρεμάμενος τῶν κυμάτων, καὶ κατάσηρα ὅρη μπό καταφύτων χαραδρῶν ἐντεμνόμενα, καὶ γραφικὴ τῆς κοιλάδος ἀνοιφίς μετὰ τῶν λευκαζόντων χωρίων τοῦ ἀττικοῦ πεδίου καὶ εἰδυλλιακὴ χάρις τῶν τοπίων, καὶ πᾶσα ἀπόχρωσις τοῦ πρασίνου, καὶ πᾶσα πτυχὴ τοῦ ἐδάφους, καὶ πᾶν κόλπωμα τῆς ἀκτῆς, καὶ, ἐν τῷ μέσῳ δλων τούτων, μοναδικόν τι ἀνὰ τὴν ὑφῆλιον: ἡ Ἀκρόπολις ἐπικαθημένη τοῦ βράχου της καὶ μπό τῶν πρωτῶν ἥλιακῶν ἀκτίνων θωπευομένη . . .

Ἡ ἡρεμοῦσα κάτω πόλις ἥρξατο ζωγονουμένη· φίδυρος συγκεχυμένος φωνῶν ἀνήρχετο, κράμα πρωνῶν ἀνθρωπίνων, κραυγὴν τῶν πωλητῶν, καδωνισμῶν τῶν ὄδοικαθαριστῶν, κρότων τῶν σιδηρουργῶν, τῶν μαρμαροκόπων, διόρυθος ἀψυννιζομένης πόλεως καὶ δρμάστης ἐπὶ τὸ ἔργον.

Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἥλιου ἐγένοντο φλογεραί· ήμεῖς δέ, οἵτινες φοβούμεθα τὸν ἥλιον τὰς ἡμέρας ταύτας, καὶ ἀρτιος ἀκόμη δὲν εἶναι, ἔτράπημεν εἰς φυγήν.

Σπανίως θὰ ἔτυχε νὰ τὸν τις γραφικῶτερον θέαμα τῆς καταβάσεως ἐκείνης. Αἱ δύο ἐμπροσθετες τοῦ Λυκαβηττοῦ ἀτραποί, καθ' ὅλον τὸ μῆκος αὐτῶν ἥσαν πλήρεις ριδοχρόων ἡ παλλεύκων ἐσθήτων, ἐρυθρῶν ἡ κυανῶν ἀλεξηλίων, φιασίνων πλώων μὲ ἀνθη, τὴν σκιὰν δὲ τῆς φωτεινῆς ταύτης εἰκόνος ἀπετέλουν αἱ ρεδεγυόται καὶ οἱ πίλοι μὲ τὸ μαύρον χρῶμα των.

Τί χαριέσταται κραυγαὶ τρόμου ὅτε προσέκοπτεν διμήρος πούς, δι τόσον κομψῶς ὑποδεδεμένος, ὅτε τὸ σῶμα ἐν ἀποτόμῳ πρὸς τὰς ἐμπρόδιες κλίσεις ἀνεπάλλετο κυμάτιζον!

Καὶ οἱ μικροὶ μπό τὰς πεύκας σταθμοῖς, καὶ ἡ ἐκ τῆς

προσφύσεως τῶν ἀπαλῶν σωμάτων ἐπὶ τοῦ βελονοειδοῦς φυλλώματος ἔξερχομένη ἡδεῖα ῥήτινώδης εὐωδία, καὶ αἱ διὰ μέσου τῶν πρασίνων κλάδων διαφαινόμεναι κεφαλαὶ ὡς φιλοπαγμόνων Ἀμαδρυάδων καὶ οἱ ἀκουόμενοι ἔξ ἀφανῶν στομάτων ἀργυρόηχοι γέλωτες, οὓς ἀκούων μόνον τις ἐμάντευεν ὅτι ἔξήρχοντο ὥραίων χειλέων! . . .

* * *

Ἡ κατὰ τοῦ ἡλίου μηνησιακά μας προέρχεται ὅτι κυριολεκτικῶς μᾶς ἔψησεν ἐφέτος. Οἱ γέροντες δὲν ἐνθυμοῦνται ἀπὸ πεντήκοντα ἐτῶν τοιαύτην θερμότητα. Φαντάσθητε! τὸ θερμόμετρον ἀνέρχεται μέχρι τῶν 38 βαθμῶν, ὅτι τὰ διαφανῆ στεάτινα κηρία κάμπτονται ἐπὶ τῶν κηροπηγίων, ὅτι πηγαίνει τις νὰ κλειδώσῃ τὴν θύραν του καὶ ἀποσύρει βιαίως τὴν χεῖρα διότι εὑρίσκει πεπυρακτωμένον τὸ κλείθρον.

Ἡ βάσανος κυρίως ἀρχεται ἀπὸ τῆς δεκάτης ὥρας.

Ἄτμοσφαιρα ἀνημμένης καμίνου περιβάλλει τὴν πόλιν· αἱ φλογεραὶ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου μεταβάλλουσιν εἰς ἀφρικανικὴν πόλιν τὰς Ἀδήνας· θρόμβοι ίδρωτοι ρέουσιν ἀπὸ τῶν μετώπων, τὸ σῶμα ἐκλύεται, αἱ ἵνες χαλαροῦνται, τὸ πνεῦμα ἀδραγεῖ. Τὸ φοβερὸν θάλπος μᾶς πνίγει, ἀσθμαίνομεν, ἀσφυκτιῶμεν, δμοιάζομεν μὲ ἄνθη μαραίνομενα δι' ἔλλειψιν δρόσου ἐν ἡλιοκαεῖ λειμῶνι. Προσπαθοῦμεν νὰ δημιουργήσωμεν σώτεράν τινα σκιάν, κλείσομεν τὰ παράθυρα, μένομεν εἰς μυστηριώδες ἡμίφως, ἔξαπλουμεθα ἐπὶ τῶν ἀνακλίντρων ἢ τῆς κλίνης ἐκνευρισμένοι.

Δυστυχία εἰς τὸν εύρισκόμενον ἔκτὸς τοῦ οἴκου αὐτοῦ περὶ τὴν μεσημβρίαν! Αἱ ὅδοι εἶνε ἔρημοι, ἄφωνοι ὡσεὶ λιπόθυμοι καὶ αὐταὶ ἔξ ἀσφυξίας· πνοὴ λιβός ἐγείρει νέφη κόνεως θερμῆς ἢ τέφρας πεπυρακτωμένης· ἢ ἀνταύγεια τῶν μαρμαρίνων πεζοδρομίων καὶ τούχων κατατρύχει τοὺς ὄφθαλμούς· ποῦ καὶ που ἄμαξα, ἥν μετὰ κόπου σύρουσι κάθιδροι ἕποι, ταράττει τὴν ἐρημίαν τῆς ὁδοῦ· δ ἀηρ τὸν ὅποῖον ὀνταπέομεν φλογίζει ἀντὶ νὰ δροσίζῃ ἐν τῇ λωρίδι σκιᾶς, ἥν σχηματίζει ὁ τοῦχος ἐργάται τινὲς ἔξαπλοῦνται κατάκοποι οὐχὶ ἐκ τῆς ἐργασίας ἀλλ' ἐκ τοῦ θάλπους, καλύπτοντες δὲ τὸ πρόσωπον αὐτῶν διὰ τοῦ ἐπενδύτου ἢ τοῦ πίλου των, ὑπνοῦσι βαρέως· ὅταν συναντῶμεν ἀλλήλους, ἀντὶ πάντος ἄλλου θέματος συνδιαλέξω, ἀναφωνοῦμεν, πνευστιῶντες, ἀπομάσσοντες τὸν ἰδρωτά μας:

— Οὐφ τί ζέστη!

— Ζέστη καὶ ζέστη!

Περὶ τὴν τετάρτην ἢ πέμπτην ὥραν ἀνοίγει δειλῶς κανὲν παράθυρον, καὶ διαβάτης βλέπει τότε, ἐν ἀτημελήτῳ λευκῇ στολῇ, δεσποίνας καὶ δεσποινίδας καὶ οἰκοκυραίους· τότε ἔξυπνᾶς καὶ κανὲν κλειδούμβαλον καὶ ἐκχέει τοὺς μελωδικοὺς τόνους διὰ μέσου τῶν ἡμιανοίκτων παραθυροφύλλων.

Κατὰ μικρὸν αἱ ὅδοι ἀναβιοῦσι, καὶ τὴν ἑσπέραν μικροὶ καὶ μεγάλοι σὸν γυναικὶ καὶ τέκνοις ἔξέρχονται τῆς καμίνου ζῶντες μὲν ὡς οἱ ἐπτὰ παῖδες τῆς Γραφῆς ἀλλὰ κακῶς ἔχοντες, καὶ διασκορπίζονται ὅπου σκιὰ καὶ δρόσος καὶ ἀναψυχή, ὅπου πρασινάδα, καὶ θαλασσία αὔρα, εἰς τὰς ἔξοχὰς καὶ εἰς τὰ προάστεια. Τὸ πλήθυος πολιορκεῖ τοὺς δύο σιδηροδρόμους, τὸν ἀνὰ τὴν πόλιν καὶ τὰ περίχωρα διακλαδούμενον ἐπιποδηρόδρομον, συμπιεζόμενον καὶ συνωθούμενον ἐν αὐτῷ μέχρι τῆς εὐτυχοῦς στιγμῆς τῆς ἀποβάσεως· ἐν τῷ πρῷ τῶν ἀνακτόρων, ὑπὸ τὴν δενδροστοιχίαν, σταθμῷ τοῦ ἐπιποδηρόδρομου καθ' ἔκαστην συνάπτεται ἀληθῆς πάλη πρὸς κατάληψιν θέσεως, καὶ ποιὰ στρατηγήματα τίθενται εἰς ἐνέργειαν, καὶ μὲ ποῖον μειδίαμα ἀνταμείβεται ἡ ἐπι-

τικὴ παραχώρησις τῆς πολυτίμου θέσεως εἰς ἀβρὰν δέσποινα! . . .

Πάντες ἀπὸ τοῦ ἀνθίους τῆς ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, ἀπὸ τῶν δροσιζόντων τὸ σῶμα αὐτῶν εἰς τὰ κύματα τοῦ Παλαιοῦ Φαλήρου καὶ ἀπολαυόντων ἐπὶ τῶν βράχων του τῆς ἔρμαντικῆς καλλονῆς του ἢ δειπνούντων ἐν Νέῳ Φαλήρῳ καὶ διερχομένων μαγευτικὰς μέχρι μεσονυκτίου ὥρας, ἀνακρουούσης τῆς μισικῆς, ἐπὶ τοῦ γραφικωτάτου ἀλιπέδου τοῦ καταλαμπομένου ὑπὸ τοῦ ἡλεκτρικοῦ φωτός, μέχρι τοῦ χύδην λαοῦ τοῦ στιβαζομένου ἀδιακρίτως γένους καὶ ἡλικίας ἐντὸς τριζόντων ὑπὸ τὸ βάρος κάρρων, ὅμοιαζόντων καθ' ὑπερβολὴν τοὺς ἀραμπάδες τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ μεταβαίνοντος ἐν θορύβῳ εἰς τὴν ἀκρογιχλιὰν τῶν Τζετζιφιῶν, ὅπου ὑπὸ τὰ βλέμματα τοῦ διερχομένου πλήθους ἄνδρες καὶ γυναικες κολυμβῶσιν ἀναμικές καὶ εἴτα στρώνουσι ἐπὶ τῆς ἄμμου τὰ φαγητά των καὶ εὐωχοῦνται, πάντες ἀπὸ τῶν φορούντων μαῦρον ἔνδυμα μέχρι τῶν φορούντων λευκὴν φουστανέλλαν, δραπετεύουσι τῶν Ἀθηνῶν.

Καὶ πληροῦνται ζωῆς καὶ φωνῶν αἱ ἔγγυς ἔξοχαί, τὰ Πατήσια, καὶ ἡ Κολοκυθοῦς καὶ οἱ Ἀμπελόκηποι· καὶ οἱ μὲν τρέχουσιν εἰς τὴν Κηφισιὰν ὅπου πλὴν τῆς δρόσου εὐρίσκουσι καὶ ἴταλικὸν μελόδραμα ὑπὸ τὸν ἔξ Αἰγίου κ. Καστέλλον, ἐν Ἰταλίᾳ μορφωθέντα, ἄλλοι θέλγουσι τὰ ἀτά των μὲ τὴν ἐλαφρὰν καὶ σκιρτητικὴν μουσικὴν τῶν γαλλικῶν κωμειδυλλίων, ἄλλοι μεταβαίνονται εἰς τὸ ἔλληνικὸν θέατρον, τὸ ἐκ μεταφράσεων ἀποζῶν, ὅπως δακρύσωσι διὰ τὰς φανταστικὰς περιπετείας ἀπιθάνου τινὸς ἥρωος, ἄλλοι συσσωρεύονται εἰς τὰ θέατρα τοῦ λαοῦ, τὰ παριλίσσια, ὅπως ἵδωσι τὰς σκαιάς παγτομίμας καὶ ἀκούσωσι τὰς βωμολόγους καὶ χονδρὰς εὐφυολογίας αὐτοδιδάκτων κωμῳδῶν, ἔξ ὑπογύιου, ἀνευ παρασκευῆς ἀναβινόντων τὴν σκηνήν, ἢ τὰ ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς πλατείας τῆς Ομονοίας νευρόσπαστα καὶ τὰς πολυτελεῖς σκηνογραφίας των, ἢ τὸν ἔν τισι πλατείαις Περικλέτον, οὗ ἡ παράστασις ἀπολήγει πάντοτε εἰς ξυλοκόπημα ἐν μέσῳ τοῦ ἀπλέτου γέλωτος τοῦ πλήθους, ἢ διαχέονται εἰς τὰ εὐάερα καφενεῖα, ἵδια ὑπὸ τοὺς στύλους τοῦ Όλυμπίου Διός, ὅπου πνέει πάντοτε δροσερὰ ἐσπερία αὔρα, καὶ ὅπου ἔχει τόσην ποιητικὴν χάριν τὸ σεληνᾶσιν φέγγος.

* * *

Ἄν οὖτε δῆλοι διασκεδάζωσιν, ὑπάρχουσιν ἀτυχῆ τινα δοντα, ἀτίνα καθέηται ἐπὶ ἀνημμένων ἀνθράκων, κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον.

Τὰ δύντα ταῦτα, εἶνε οἱ διδάσκαλοι, οἱ εἴλωτες τῆς πολιτείας, οἱ παίαι τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας.

Κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον διορίζονται, μετατίθενται, ἢ ἀπολύονται οἱ ἀνὰ τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας καὶ τὰ χωρία διδάσκαλοι καὶ διδασκάλισσαι ἀπὸ τῶν γυμνασιαρχῶν μέχρι τῶν ἐπιστατῶν.

Καὶ συρρέουσι πάντες εἰς Ἀδήνας, καὶ καταπλημμυροῦσι τοὺς διαδρόμους καὶ τὴν αὐλήν τοῦ ὑπουργείου, καθηγηταὶ μὲ ὑψηλὸν πῖλον καὶ γραμματοδιδάσκαλοι μὲ ἀπότριπτα καὶ κεκηλιδωμένα ἐπανωφόρια καὶ διδασκάλισσαι μὲ τὰς γραίας μητέρας των, γυναικας τοῦ λαοῦ φορούσσας τοσεμπέριον ἢ φέσιον, καὶ θέτουσιν εἰς ἐνέργειαν βουλευτάς, καὶ ἐκλιπαροῦσι καὶ δλοφύρονται ὅπως ἀπαλλαγῶσι τοῦ θανατηφόρου ἡτεπήματος.

Οἱ ταλαιπώροι δημοδιδάσκαλοι! ἐν τεμάχιον χαρτίου τοῦ Ὑπουργείου δύναται νὰ τὸν ἐκσφενδονήσῃ εἰς τὰ πέρατα τῆς Ἐλλάδος.

Ἄμα ἔλμη τὸ μπονγιούρουλδή ἐκεῖνο πρέπει νὰ μαζεύσωσι τὰ ράκη των, τὴν σκελετώδη γυναικά των, τὰ χλω-

ρωτικὰ παιδία των, καὶ οἰκτρὸν θέαμα ἀποτελοῦντες, ὡς πρόσφυγες πομάκοι, νὰ διέλθωσι βουνά, νὰ πλεύσωσι θαλάσσας, διασταυρούμενοι καθ' ὅδον μετ' ἄλλων τινῶν ὅντων, ἀπέρ ἐκ τῆς ἀθλιότητός των γνωρίζουσιν ὡς συναδέλφους των.

*Ω πᾶς θὰ φαντάζωνται τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο, οὔτινος ἢ μὲν ἀγαθότης περιορίζεται εἰς τὴν παροχὴν ἀπλοῦ τεμαχίου ἄρτου, ἢ δὲ κακία εἰς τὴν ἐγκατάλειψιν πέντε δέκα ψυχῶν, ἐγκατάλειψιν ἀπάνθρωπον καὶ ἀπόλυτον, καταδίκην εἰς τὸν διὰ τῆς πείνης θάνατον, πῶς θὰ φαντάζωνται ἐν τῷ δεισιδαίμονι τρόμῳ των τὸ ὑπουργεῖον τῆς Ἐκπαιδεύσεως αἱ γυναῖκες καὶ τα παιδία τῶν πτωχῶν διδασκάλων;

*Ως τρομερόν τυα πύργον, θῶς, μὲ σκοτεινοὺς καὶ μῆροὺς μόλιούς, μὲ σκολιούς καὶ στενούς διαδρόμους, μὲ γλοιώδεις κλίμακας, ὃπου ἐξ ὑποχθονίων κατακομβῶν ἀκούονται συγκεχυμένοι οἱ λυγμοὶ καὶ οἱ ὀλοφυροὶ τῶν οἰκτίστων θυμάτων τῆς κολάσεως ἔκεινης.

Ἐμπυχῶς τὸ δεινὸν θὰ θεραπευθῇ· ἐν τῷ ὑπουργείῳ τούτῳ τῇ εἰσηγήσει τῶν κα. Σπυρίδωνος Λάμπρου πρότην γενικοῦ διευθυντοῦ τῶν Δημοτικῶν σχολείων καὶ Νικολάου Πολίτου, τμηματάρχου τῆς μέσης καὶ δημοτικῆς παιδεύσεως πολλὰ μεταρρυθμίσεις ἐπετελέσθησαν ἥδη μόπο τῶν ὑπουργῶν κα. Βουλπιάτου καὶ Μανέτα, καὶ νομοσχέδιον ἥδη κατηρτίσθη περὶ μονιμότητος τῶν θέσεων τῶν δημοδιδασκάλων, χειραφετοῦντος αὐτοὺς τῆς μικροπολιτικῆς, ἀφίνοντος μόνους ἐνώπιον τῆς συνειδήσεως καὶ τοῦ καθήκοντός των.

Καθ' ἦν ἡμέραν Ψηφισθῆτο τὸ νομοσχέδιον τοῦτο πολλὰ στήθη θ' ἀναπνεύσωσιν ἐλευθέρως, πολλὰ ὡχρὰ χεῖλη θὰ μειδάσωσι, καὶ ἀν χυθῶσι καὶ δάκρυά τινα δὲν θὰ εἴνε δάκρυα ἀπελπισίας πλέον, ἀλλὰ εὐφρόσυνα ἀγαλλιάσεως δάκρυα.

ΜΙΛΑΝΟΣ.

Βασιλεὺς τῆς Σερβίας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΑΤΤΕΜΒΕΡΓ.

Πρόγην ἡγεμὼν τῆς Βουλγαρίας.

ΤΟ ΗΓΕΜΟΝΙΚΟΝ ΜΕΓΑΡΟΝ ΕΝ ΣΟΦΙΑ.

*Ἐν τούτοις οὐδεὶς γινώσκει ὅτι ὁ Ὑπουργὸς καὶ οι τμηματάρχαι, οἱ ἔχοντες εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν τὴν τύχην τόσων ψυχῶν διέρχονται φοβερὸν μαρτύριον.

Πολιορκούμενοι κατὰ γράμμα ἐν τοῖς δωματίοις τοῦ Ὑπουργείου, ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν, ἐν τῇ ὅδῳ ὑπὸ βουλευτῶν, μόπο τῶν διδασκάλων, μόπο τῶν ἐνδιαφερομένων, ἀδυνατοῦντες νὰ εὕρωσι στιγμὴν ἡσυχίας διὰ τὴν τρέχουσαν καὶ ὑπηρεσίαν δραπετεύουσι τοῦ ὑπουργείου.

*Ο ὑπουργὸς καὶ οἱ τμηματάρχαι εἴνε ἀφαντοὶ ἐκ τοῦ ὑπουργείου. Οὐδεὶς εἰξεύρει ποῦ εἴνε. Εἴνε ἀγνώστου δικαιονῆς, ὡς κατηγορούμενοι καταζητούμενοι. Μάτην ἀναμένουσιν οἱ θελοντες αὐτούς, μάτην ἀνυπομονοῦσι. Οἱ φυγάδες ἐργάζονται ἐν λαθραίησις καὶ ἔχουσι τέσσην ἐργασίαν! Οἱ παῖδες ζατρίκιον γινώσκουσι τί συνεπείας δύναται νὰ ἔχῃ ἡ κίνησις ἐνδός πεσσοῦ φαντάσθητε ποίας περιπλοκὰς δύναται νὰ φέρῃ ἡ κίνησις χιλίων προσώπων ἐξ ὑπερδισκιλίων, τὸ ταυτόχρονον allez-croisez ἀνὰ τὰ ὄρη καὶ τὰς κοιλάδας καὶ τὰς νήσους τῆς Ἐλλάδος διδασκαλισσῶν καὶ διδασκάλων, ἐν ὧ συγκρούονται λυσσωδῶς τὰ πολιτικὰ πάθη, καὶ ἐπιρροαὶ ἴεραρχῶν,

κομματαρχῶν, γυναικῶν, ἰδίᾳ δὲ βουλευτῶν.

Καθ' ἦν ὡραν, οἱ κοινοὶ θυητοὶ ἀκούουσι τὸν γλυκὺν φλοισθρὸν τῆς φαληρικῆς ἀκτῆς ἢ τὸν θροῦν τῶν φύλλων τοῦ ιστορικοῦ πλατάνου τῆς Κηφισίας, ὁ ὑπουργὸς καὶ οἱ τμηματάρχαι καὶ οἱ γραμματεῖς ἀγρυπνοῦσι μέχρι τῆς τρίτης ἢ τετάρτης μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ἐνίστε δὲ τοὺς εὐρίσκεις ἡ αὐγὴ κεκλιψένους ἐπὶ τῶν βιβλίων τοῦ προσωπικοῦ τῶν σχολείων καὶ πάρινοντας συνδυασμούς ὡς νὰ ἔχάρασσον στρατηγικὰ σχέδια . . .

Καὶ ἐπειτα ἔρχεται ἡ πυρετώδης ἐργασία ἐν τῷ ὑπουργείῳ, οὗ τὰ παράθυρα λάμπουσιν ἐκ τῶν φώτων ἐνίστε μέχρι πρωΐας, ἐργασία τῶν γραφέων καὶ τῆς Διεκπεραιώσεως πρὸς

* * *

έτοιμασίαν καὶ ἀποστολὴν ἐντὸς μακρῶν καὶ στενῶν, ὡς λα-
βῶν μαχαίρας, φακέλλων, τῶν διορισμῶν, τῶν μεταθέσεων,
τῶν παύσεων, οἵτινες θὰ διαπλεύσωσι θαλάσσας, θ' ἀναβό-
σιν ὅρη, θὰ διέλθωσι βουνὰ καὶ δάση διὰ νὰ εὑρωσι τοὺς
δυστυχεῖς διδασκάλους. — Εἴθε τὸν ἐπόμενον Αὔγουστον

νὰ μὴ κρύπτεται ὁ ὑπουργός, ὡς φυγόδικος, νὰ μὴ ἔργα-
ζωνται τὴν νύκτα μυστηριώδες οἱ γραφεῖς ὡς παραχαράκται,
καὶ οἱ διδάσκαλοι νὰ μὴ μεταναστεύσωσι πανοικεὶ ὡς κατά-
δικοι ἐξοριζόμενοι.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ Π. ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ.

1. ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΣ ΠΡΙΓΚΙΨ ΤΟΥ ΚΟΒΟΥΓΡΟΥ (ἐν σελ. 241).

2. Ο ΣΤΡΑΤΑΡΧΗΣ ΜΟΛΤΚΕ (ἐν σελ. 245). Πάντες οἱ ἀπὸ εἰκοσαετίας παρακολουθοῦντες τὰ γεγονότα τῆς ιστορίας γνωρίζουσιν ἐπαρκῶς τὸν ἄνδρα τοῦτον, δεῖτις μετὰ τοῦ ἄλλου γερμανοῦ πρωταθλήτοῦ ἐν τῇ πολιτικῇ, τοῦ Βίσμαρκ, ἀνύψωσε τὴν Γερμανίαν εἰς ἄγνωστον τέως περιωπήν. Διὰ τοῦτο, παραθέτοντες σήμερον τὴν νεωτάτην καὶ πιστοτάτην αὐτοῦ εἰκόνα, συνοδεύομεν αὐτὴν δι' ὀλιγίστων μόνον βιογραφιῶν σημειώσεων. Ἐγεννήθη τῷ 1800 ἐν Δανίᾳ καὶ ἀφ' οὗ ὑπηρέτησεν ἐν τῇ πατρίδι του ὡς κατώτερος ἀξιωματικὸς ἡγαγκάσθη ν' ἀπέλθῃ αὐτῇ, ἵνα πληρωθῇ καὶ αὐδίς τὸ ρήτορ: οἱδεὶς προρήτης ἐν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι. Μετέβη δὲ ἀμέσως εἰς Ἀνατολήν, ἥτις ἔχει, φαίνεται, τὸν προορισμὸν νὰ διαπιδαγαγῇ τοὺς μεγίστους τοῦ αἰώνος μας στρατιωτικοὺς ἄνδρας, καὶ ἐκεῖ κατετάχθη εἰς τὰς τάξεις τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ. Κατὰ τὴν ἐν Τουρκίᾳ διαμονήν του, τῷ 1837, ἐπεδόθη καὶ εἰς ἀρχαιολογικὰς μελέτας, γράφας ἐκεῖθεν οὐκ ὀλίγας ἀνταποκρίσεις καὶ ἐπιστολὰς περὶ τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς Βασιλῶνος καὶ τῆς Νινευῆς καὶ τοῦ Βυζαντίου. Ἐπανακάμψας μετά τινα ἔτη εἰς Πρωσίαν καὶ διορισθεὶς ἐνταῦθα εἰς μίαν τῶν ἀνωτέρων θέσεων τοῦ στρατοῦ, ἀφιερώθη εἰς τὴν μελέτην τῆς στρατηγικῆς τέχνης καὶ βαθμηδὸν ἀπέκτησε τὴν εὔνοιαν καὶ τὴν φιλίαν τοῦ μετέπειτα ἀρχικαγγελαρίου, δεῖτις προδιέγνω τὴν μεγαλοφύΐαν τοῦ ἄνδρὸς καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐτίμησε τὰς ἀρετὰς του. Δὲν ἐπιτρέπει ἡμῖν ὁ χῶρος, οὐδὲ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκθέσωμεν καταλεπτῶς τὰς μετέπειτα ἐνεργείας του, τὸν θρίαμβον τοῦ συστήματός του κατὰ τῆς αὐστριακῆς δυνάμεως καὶ τέλος κατὰ τῶν γαλλικῶν στρατιῶν. Ἡ ιστορία δ' ἀφιερώση οὐκ ὀλίγας σελίδας εἰς τὸν μέγαν στρατηγόν, ἐφ' ὃ τόσον καυχῶνται οἱ Γερμανοί.

3. ΟΙ „ΣΤΡΑΓΓΑΛΙΣΤΑΙ“ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ (ἐν σελ. 249).

4. ΜΙΛΑΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ (ἐν σελ. 252). Ἐν προηγουμένῳ τεύχει ἔχομεν παραθέσει τὴν εἰκόνα τῆς βασιλίσσης Ναθαλίας, ἡς ἡ πρὸς τὸν σύζυγον διάστασις τόσον είχε προξενήσει θόρυβον ἐν Εὐρώπῃ καὶ εἰς τοὺς διπλωματικοὺς αὐτῆς κύκλους. Ἐνεκα τῶν τελευταίων συμβάντων ἐπὶ τῆς χερσονήσου τοῦ Αίμου καὶ ὁ Μιλάνος ἀπέκτησε σπουδαιότητά τινα καὶ ἡ ἀδιάσπαστος αὐτοῦ φιλία πρὸς τὴν Αὐστρίαν σχολιάζεται ποικιλοτρόπως. Μειράκιον ἔτι ὧν καὶ σπουδάζων ἐν Παρισίοις προσεκλήθη εἰς τὸν σερβικὸν

θρόνον, ὅπως διαδεχθῇ τὸν δολοφονηθέντα θείον του. Ἐπ' αὐτοῦ ἀνεκηρύχθη ἡ Σερβία εἰς βασιλειον καὶ ἀπέκτησε στηδηροδόμους, συνδέοντας αὐτὴν πρὸς τὸ κέντρον τῆς Εὐρώπης. Τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι ὁ Μιλάνος δὲν ἔχει πολλοὺς φίλους, πανταχόθεν δ' ἀπειλεῖται ὁ θρόνος του ἐν τῷ ἐσωτερικῷ, ὃπου ἐπικρατεῖ νῦν ἡ ἐναντία πρὸς αὐτὸν μερίς. Διὰ τοῦτο καὶ πολλὰ διαδίδονται κατ' αὐτοῦ καὶ ἡ γνώμη του δημοσίου περὶ τῆς βασιλείας του εἶναι διηρημένη εἰς δύο ἀντίθετα στρατόπεδα.

5. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΑΤΤΕΜΒΕΡΓ, ΠΡΩΗΝ ΗΓΕΜΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ (ἐν σελ. 252). Καίτοι ὁ ἀνήρ οὗτος ἐξηφανίσθη ἡδη ἀπὸ τῆς σκηνῆς, ἐφ' ἡς τόσον ἐνεργὸν καὶ σπουδαῖον διεδραμάτισε πρόσωπον, ἐν τούτοις ἀνακαλοῦμεν αὐτὸν εἰς τὴν μνήμην τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν ἐπὶ τῇ εὐκαρίᾳ τῆς εἰς τὸν βουλγαρικὸν θρόνον ἀναβάσεως τοῦ διαδόχου του Φερδινάνδου. Ἀπλοῦς ἀξιωματικὸς τοῦ πρωστικοῦ στρατοῦ καὶ νεαρώτατος εἰςέτι τὴν ἡλικίαν προσεκλήθη ὁ Ἀλέξανδρος τῇ 8. Ιουλίου 1879 εἰς Βουλγαρίαν, ὅπου διὰ τῆς συνέσεως καὶ τῆς τόλμης του καὶ τῆς ἀτομικῆς του ἱκανότητος ἐφείλκυσε τὴν ἀχάπην καὶ τὴν ἀφοσίωσιν τῶν Βουλγάρων. Ἄλλ' ἀπὸ πολλοῦ ἡ διαγωγὴ του Ἀλέξανδρου ἀπήρεσκεν εἰς τὴν βρωσικὴν πολιτικήν, ἥτις κατὰ τὸ πραξικόπημα τῆς Φιλιππουπόλεως εὗρε πρόφασιν νὰ τὸν ἀποκηρύξῃ καὶ ἔκτοτε νὰ μὴ παύσῃ ἐνεργοῦσα ἀπροκαλύπτως μπὲρ τῆς ἐξώσεως του, ἥτις καὶ ἐγένετο. Οἱ φίλοι τοῦ ἡγεμόνος ἀνεκάλεσαν αὐτὸν πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρχήν, ἀφ' οὗ ἐνίκησαν τοὺς συνωμότας καὶ ἐτιμώρησαν αὐτούς, ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος ἐπανελθὼν καὶ πεισθείς, ὅτι ἀδύνατον πλέον ἥτο εἰς αὐτὸν ὅπὸ τὰς ἐνεστώσας περιστάσεις νὰ κυβερνήσῃ τὴν χώραν, παρητήμην τοῦ θρόνου ἀμετακλήτως καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὰ Ἰδια. Ἐγεννήθη τῷ 1857 καὶ εἶναι υἱός του συγγενοῦς τῷ Αδοκράτορι τῆς Ρωσίας δουκὸς Ἀλέξανδρου του "Ἐσσεν.

6. ΤΟ ΗΓΕΜΟΝΙΚΟΝ ΜΕΓΑΡΟΝ ΕΝ ΣΟΦΙΑ (ἐν σελ. 252). Δυσκόλως δύναται ν' ἀναγνωρίσῃ τώρα τὴν πρωτεύουσαν τῆς Βουλγαρίας πᾶς δεῖτις ἐπεσκέψη αὐτὴν πρὸς δεκαετίας. Πλατεῖαι καὶ καθάριαι ὁδοὶ διασχίζουσιν αὐτήν, κυμάτη καὶ εὐπρεπή οἰκοδομήματα ἀνηγέρθησαν, ὑπάρχει δὲ καὶ μία συνοικία, μηκὸν διαφέρουσα συνοικίας εὐρωπαϊκῆς πόλεως, ἐν αὐτῇ δὲ κεῖται καὶ τὸ μέγαρον τοῦ ἡγεμόνος, κυμότατον καὶ καινοπρεπέστατον κτίριον, διπερ καὶ παραθέτουμεν σήμερον ἐν τῇ ἀπέναντι σελίδῃ ἐπὶ τῇ εὐκαρίᾳ τῆς εἰς Βουλγαρίαν καθόδου τοῦ νέου ἡγεμόνος.